

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NAM CẦN THƠ**

BÙI THANH PHƯƠNG

**CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RỦI RO HỢP ĐỒNG
LIÊN KẾT SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ LÚA TRONG
MÔ HÌNH CÁNH ĐỒNG LỚN Ở TỈNH HẬU GIANG**

**LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP THẠC SĨ
CHUYÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH**

Cần Thơ, 12/2020

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NAM CẦN THƠ**

BÙI THANH PHƯƠNG

**CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RỦI RO HỢP ĐỒNG
LIÊN KẾT SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ LÚA TRONG
MÔ HÌNH CÁNH ĐỒNG LỚN Ở TỈNH HẬU GIANG**

**LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP THẠC SĨ
CHUYÊN NGÀNH QUẢN TRỊ KINH DOANH
MÃ NGÀNH: 8340101**

**NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC
TS. NGUYỄN QUỐC NGHI**

Cần Thơ, 12/2020

CHẤP THUẬN CỦA HỘI ĐỒNG

Luận văn này, với chủ đề là “Các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro hợp đồng liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa trong mô hình cánh đồng lớn ở tỉnh Hậu Giang”, do học viên Bùi Thanh Phương thực hiện theo sự hướng dẫn của Ts. Nguyễn Quốc Nghi. Luận văn đã báo cáo và được Hội đồng chấm luận văn thông qua ngày

Ủy viên
(*ký tên*)

Thư ký
(*ký tên*)

Phản biện 1
(*ký tên*)

Phản biện 2
(*ký tên*)

Cán bộ hướng dẫn
(*ký tên*)

Chủ tịch Hội đồng
(*ký tên*)

LỜI CẢM TẠ

Trước tiên, tôi xin chân thành gửi lời cảm ơn sâu sắc đến Quý Thầy Cô Khoa Quản trị kinh doanh, Trường Đại học Nam Cần Thơ đã tận tình giảng dạy, cung cấp và trang bị cho tôi những kiến thức quý báu trong suốt thời gian qua để tôi có thể vận dụng, tổng hợp những kiến thức đã học vào trong đề tài của mình.

Tôi cũng xin chân thành gửi lời cảm ơn đến TS. Nguyễn Quốc Nghi, người hướng dẫn khoa học của luận văn, đã giúp tôi tiếp cận thực tiễn, phát hiện đề tài và đã tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Sau cùng, tôi xin chân thành cảm ơn đến những người bạn, những đồng nghiệp, các nông hộ tại các huyện của tỉnh Hậu Giang đã tận tình giúp tôi trả lời đầy đủ thông tin của phiếu khảo sát.

Xin gửi lời cảm ơn chân thành đến tất cả mọi người

Cần Thơ, ngày tháng năm 2020

Học viên thực hiện

Bùi Thanh Phương

TÓM TẮT

Mục tiêu của nghiên cứu tập trung vào việc xác định các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa trong mô hình cánh đồng lớn ở tỉnh Hậu Giang. Dữ liệu nghiên cứu được thu thập từ 125 nông hộ tham gia hợp đồng liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa. Vùng nghiên cứu tập trung vào các mô hình cánh đồng lớn trên địa bàn huyện Châu Thành A, huyện Vị Thủy, huyện Phụng Hiệp và Thị xã Long Mỹ. Các phương pháp phân tích được sử dụng trong nghiên cứu bao gồm: thống kê mô tả và phương pháp hồi quy binary logistic. Kết quả nghiên cứu cho thấy rằng, mối quan hệ liên kết giữa nông hộ và doanh nghiệp chưa chặt chẽ. Việc cung ứng và tạm ứng các vật tư nông nghiệp cho nông hộ còn rất hạn chế, phần lớn là giống lúa, còn phân bón và thuốc bảo vệ thực vật thì rất ít. Số tiền hỗ trợ cho nông hộ không đáng kể so với chi phí sản xuất mà nông hộ đầu tư. Nông hộ không nhận được sự hỗ trợ khi xảy ra thiên tai, dịch bệnh, và tự chịu phần thiệt hại khi doanh nghiệp thu mua trễ hẹn, dẫn đến chất lượng lúa giảm và giá bán cũng giảm theo. Điều quan trọng nhất là mức độ ràng buộc hay tính pháp lý chưa chặt chẽ trong hợp đồng liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa giữa nông hộ và doanh nghiệp. Nghiên cứu đã chứng minh được các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro hợp đồng liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa trong mô hình cánh đồng lớn, đó là: “Kinh nghiệm sản xuất”, “Diện tích đất sản xuất”, “Kiểm định chất lượng”, “Hỗ trợ kỹ thuật” và “Chênh lệch giá bán”. Trong đó, “Chênh lệch giá” là yếu tố ảnh hưởng mạnh nhất đến rủi ro hợp đồng liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa trong mô hình cánh đồng lớn ở tỉnh Hậu Giang. Một số giải pháp nhằm hạn chế rủi ro liên kết sản xuất và tiêu thụ lúa giữa nông hộ và doanh nghiệp tham gia mô hình cánh đồng lớn được đề xuất là: (i) Đổi mới liên kết, (ii) Phát huy vai trò của quản lý Nhà nước trong việc sản xuất và tiêu thụ nông sản thông qua hợp đồng, (iii) Hỗ trợ, tạo điều kiện nâng cao năng lực sản xuất - kinh doanh của nông dân và doanh nghiệp, (iv) Củng cố và phát triển tổ hợp tác và hợp tác xã, (v) Cơ chế mới cho các ngân hàng tham gia vào liên kết.

Từ khóa: rủi ro, liên kết, hợp đồng, cánh đồng lớn

ABSTRACT

The study aims to identify factors affecting the linkage risk of rice production and consumption contracts in Hau Giang Province (the case of large field models). Study data were collected from 125 farmers participating in rice farming contracts. The study area focused on large field models in Chau Thanh A District, Vi Thuy District, Phung Hiep District, and Long My Town. The analytical methods used in the study include descriptive statistics and binary logistic regression. The research result shows that the linkage between farmers and enterprises is still not close. The process of supplying agricultural materials to farmers is very limited, mostly rice varieties. Fertilizers and pesticides account for a small amount. The support to farmers is insignificant compared to their production cost. Not only do farmers receive any source of support when natural disasters or epidemics occur, but also they have to bear the consequences of enterprises' late purchase. This leads to a decrease in rice quality and selling price. The level of constraint (or the lack of legality) in rice farming contracts between farmers and enterprises are most concerned. The study has pointed out factors affecting the linkage risk of rice farming contracts of farmers participating in large field models. They are Production experience, Land area, Quality verification, Technical support, and Rice spread. In which, "Rice spread" most strongly influences the risk of rice farming contracts towards large field models in Hau Giang Province. The study proposed several solutions to reduce risks from rice-farming linkage contracts. (i) Upgrade and innovate the linkages; (ii) Promote the role of state management in producing and consuming agricultural products through contracts; (iii) Support and facilitate both farmers and enterprises to improve their capacity; (iv) Strengthen production teams and cooperatives; (v) Develop mechanisms for banks to participate in linkage contracts.

Keywords: risk, linkage, contract, large field model

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đề tài luận văn này là do chính tôi thực hiện, các số liệu thu thập và kết quả phân tích được thể hiện trong đề tài là trung thực, đề tài không trùng với bất kỳ đề tài nghiên cứu khoa học nào.

Cần Thơ, ngày tháng năm 2020

Học viên thực hiện

Bùi Thanh Phương

MỤC LỤC

CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU.....	1
1.1 LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI	1
1.2 CÁC NGHIÊN CỨU TRƯỚC CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	2
1.3 MỤC TIÊU VÀ CÂU HỎI NGHIÊN CỨU	9
1.3.1 Mục tiêu chung	9
1.3.2 Câu hỏi nghiên cứu	9
1.4 ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI NGHIÊN CỨU.....	10
1.4.1 Đối tượng nghiên cứu	10
1.4.2 Phạm vi nghiên cứu	10
1.5 Ý NGHĨA KHOA HỌC VÀ THỰC TIỄN CỦA NGHIÊN CỨU	10
1.6 KẾT CẤU LUẬN VĂN.....	11
CHƯƠNG 2: CƠ SỞ LÝ THUYẾT VÀ MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU	13
2.1 CƠ SỞ LÝ THUYẾT.....	13
2.1.1 Mô hình cánh đồng lớn	13
2.1.2 Vai trò của mô hình cánh đồng lớn.....	13
2.1.3 Điều kiện để phát triển cánh đồng lớn.....	15
2.1.4 Những rủi ro liên kết trong mô hình cánh đồng lớn	16
2.1.5 Chất lượng mối quan hệ liên kết.....	19
2.2 CÁC HÌNH THỨC LIÊN KẾT TRONG SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ NÔNG SẢN CỦA HỘ NÔNG DÂN	20
2.2.1 Căn cứ vào hình thức biểu hiện	20
2.2.2 Căn cứ vào hình thức tổ chức liên kết	22
2.3 CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RỦI RO LIÊN KẾT SẢN XUẤT - TIÊU THỤ.....	23
2.3.1 Mức giá chênh lệch.....	23
2.3.2 Tương tác cá nhân.....	23
2.3.3 Hỗ trợ đầu vào	23
2.3.4 Trình độ học vấn.....	24

2.3.5 Quy mô sản xuất	24
2.3.6 Các yếu tố khác.....	25
2.4 ĐÁNH GIÁ TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	25
2.5 CÁC GIẢ THUYẾT VÀ MÔ HÌNH NGHIÊN CỨU ĐỀ XUẤT.....	27
2.5.1 Giả thuyết nghiên cứu.....	27
2.5.2 Mô hình nghiên cứu đề xuất	29
CHƯƠNG 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	30
3.1 QUI TRÌNH NGHIÊN CỨU	30
3.2 XÂY DỰNG THANG ĐO.....	31
3.3 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	32
3.3.1 Phương pháp thu thập số liệu.....	32
3.3.2 Phương pháp phân tích	33
3.3.3 Diễn giải các phương pháp phân tích	33
CHƯƠNG 4: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	36
4.1 GIỚI THIỆU ĐỊA BÀN NGHIÊN CỨU.....	36
4.1.1 Tình hình nông nghiệp tỉnh Hậu Giang	36
4.1.2 Tình hình thực hiện và bao tiêu lúa trong mô hình cánh đồng tại tỉnh Hậu Giang.....	37
4.2 THỰC TRẠNG THAM GIA HỢP ĐỒNG LIÊN KẾT SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ LÚA TRONG MÔ HÌNH CÁN ĐỒNG LỚN Ở TỈNH HẬU GIANG... 41	
4.2.1 Một số đặc điểm chung của nông hộ trong mô hình cánh đồng lớn.....	41
4.2.2 Thực trạng tham gia hợp đồng liên kết sản xuất-tiêu thụ lúa của nông hộ	44
4.3 CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN RỦI RO HỢP ĐỒNG LIÊN KẾT SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ LÚA TRONG MÔ HÌNH CÁN ĐỒNG LỚN.....	48
4.3.1 Thống kê mô tả các biến đo lường trong mô hình nghiên cứu.....	48
4.3.2 Các yếu tố ảnh hưởng đến rủi ro hợp đồng liên kết sản xuất tiêu thụ lúa	49
CHƯƠNG 5: KẾT LUẬN VÀ HÀM Ý QUẢN TRỊ	53

5.1 KẾT LUẬN.....	53
5.2 HÀM Ý QUẢN TRỊ HẠN CHẾ RỦI RO HỢP ĐỒNG LIÊN KẾT SẢN XUẤT VÀ TIÊU THỤ LÚA TRONG MÔ HÌNH CÁNH ĐỒNG LỚN.....	54
5.2.1 Cơ sở đề xuất hàm ý quản trị.....	54
5.2.2 Hàm ý quản trị hạn chế rủi ro hợp đồng liên kết sản xuất tiêu thụ lúa... ..	55
5.3 KIẾN NGHỊ.....	60
5.3.1 Đối với doanh nghiệp.....	60
5.3.2 Đối với nông hộ.....	61
5.3.3 Đối với chính quyền địa phương.....	61
5.4 HẠN CHẾ CỦA ĐỀ TÀI.....	62
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	63
PHIẾU KHẢO SÁT.....	67
PHỤ LỤC KẾT QUẢ PHÂN TÍCH.....	70